

УДК [[378.4.016:793.3]:001.891](477.83-25)ЛНУім.І.Франка
DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vas.25.2024.198-210>

**ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ СКЛАДОВОЇ
ОСВІТНІХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ХОРЕОГРАФІЯ”
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

Олександр ПЛАХОТНЮК

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4130-8653>

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра режисури та хореографії,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79008
e-mail: oleksandr.plakhotnyuk@lnu.edu.ua*

Проведено аналіз впровадження наукових аспектів у навчальний процес, що сприяє професійному формуванню хореографів, здатних не лише виступати на сцені, а й створювати нові мистецькі концепції, досліджувати хореографію як наукову дисципліну та ділитися здобутими знаннями з іншими зацікавленими суб'єктами. *Мета роботи* – розбір впровадження наукової діяльності з хореографічного мистецтва, в тім числі її практичних здобутків, започаткованих кафедрою режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка. *Формулювання завдання дослідження*. На основі проведеного аналізу наукових заходів, започаткованих кафедрою режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка, визначити беззаперечну домінанту єдності науки і хореографічного мистецтва. *Методологія дослідження* ґрунтується на використанні методів об'єктивності та історизму під час аналізу чинних нормативно-правових актів України, а також порівняльного і культурологічного мистецького аналізу подальших перспектив і тенденцій розвитку танцювальної культури разом із хореографічною освітою. Такий підхід дає змогу всебічно розглянути можливі напрями вивчення проблем дослідницького характеру танцювальної культури України, провести ґрунтовний науковий аналіз та взяти до уваги вплив регіональних особливостей хореографічного мистецтва. Методи об'єктивності та історизму дають можливість відстежувати динаміку і перспективи розвитку освітніх, мистецьких та наукових аспектів танцювальної культури й хореографії. Порівняльний метод у цьому дослідженні використовують для виявлення ознак потенційних позитивних практик у сучасному культурно-мистецькому середовищі та в освітньо-наукових проектах. *Наукова новизна роботи* полягає у впровадженні інтегрованого підходу до поєднання мистецьких й наукових аспектів у процесі підготовки майбутніх хореографів. Створення освітніх програм, що охоплюють не лише практичні аспекти хореографічної майстерності, а й такі галузі, як психологія, педагогіка, анатомія, культурологія, історія мистецтва, повною мірою дає змогу формувати цілісне розуміння хореографії як комплексного явища. Запровадження нових методів дослідження у хореографії, таких як аналіз руху за допомогою нестандартних технологій, вивчення впливу танцю на фізичний та психоемоційний стан, забезпечує поглиблення

теоретичного розуміння танцю як форми пластичного мистецтва. *Висновки.* Впроваджені наукові підходи, втілені кафедрою режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка щодо поєднання мистецько-творчих і наукових аспектів у процесі підготовки майбутніх хореографів, допомогли сформувати наукову школу, яка характеризується своїми основними підходами до висвітлення хореографічного мистецтва в науковому дискурсі України. Мультидисциплінарний підхід, який охоплює не лише практичні аспекти хореографічної майстерності, дає змогу формувати цілісне розуміння хореографічних елементів певної філософської парадигми. Систематизовано вивчення регіональних особливостей хореографічного мистецтва, що, своєю чергою, допомагає розвивати індивідуальні особливості сформованих національних хореографічних шкіл. Розроблено підходи, які дають студентам можливість ефективно інтегрувати поєднання теоретичної та практичної підготовки хореографічної діяльності, яка сприяє формуванню хореографів-дослідників, здатних аналізувати і створювати нові мистецькі форми. Крім того, інтернаціоналізація освітнього процесу через призму міжнародного наукового досвіду, вивчення світових хореографічних шкіл та напрямів сприяють підвищенню рівня професійної підготовки здобувачів освіти та підсилюють їх конкурентоспроможність на світовому ринку праці.

Ключові слова: мистецтво, хореографія, танець, хореологія, хореографічна освіта, танцювальна культура, хореографічне мистецтво, освітньо-науковий захід.

Постановка проблеми. Формування наукової складової освітніх програм за спеціальністю “Хореографія” є важливим аспектом для підготовки професійних кадрів, які поєднують практичні навички з теоретичними знаннями у процесах розвитку хореографічного мистецтва в Україні. Цей процес охоплює запозичення досвіду й готового мистецького продукту на кращих європейських зразках з одночасним впровадженням засад збереження українських напрацювань і традицій. В освітні програми включаються не лише технічно-виконавські та методико-теоретичні освітні компоненти, а й формується широкий науковий підхід. Виникає проблема формування системності наукового розвитку спеціальності “Хореографія”, що сприятиме розвитку аналітичного мислення, дослідницьких здібностей та інноваційних методів у хореографії. Наукові вектори, що повинні формуватися через дослідження в позааудиторний час, можна скерувати орієнтовно за таким переліком: дослідження історії танцювального мистецтва, його еволюції, стилів і напрямів; аналіз впливу культури, політики та соціальних змін на розвиток танцю; створення методологій аналізу танцювального руху, опрацювання фізичних, психологічних аспектів танцю; розгляд хореографічних композицій та їх взаємодії з іншими видами мистецтва; розуміння механіки фізичного руху людського тіла, особливостей його руху та біомеханіки; висвітлення психологічних аспектів, метафізичних понять, філософії танцю, які разом здатні ефективно вплинути на виконавців і глядачів.

Отже, основною проблематикою цієї праці постає ґрунтовний аналіз впровадження наукових елементів у навчальний процес, що сприяє формуванню хореографів, здатних не лише виступати на сцені, а й створювати нові концепції, досліджувати хореографію як науку і ділитися своїми знаннями з іншими.

Мета роботи – розбір впровадження наукової діяльності із хореографічного мистецтва, започаткованих кафедрою режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка.

Формулювання завдання дослідження. На основі проведеного аналізу наукових заходів започаткованих кафедрою режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка визначити беззаперечну домінанту єдності науки разом із хореографічним мистецтвом.

Методологія дослідження ґрунтується на використанні методів об'єктивності та історизму під час аналізу чинних нормативно-правових актів України, а також порівняльного і культурологічного мистецького аналізу перспектив і тенденцій розвитку танцювальної культури та хореографічної освіти. Такий підхід дає змогу всебічно розглянути можливі напрями вивчення проблем дослідницького характеру танцювальної культури України, провести ґрунтовний науковий аналіз та взяти до уваги вплив регіональних особливостей хореографічного мистецтва. Методи об'єктивності та історизму дають можливість відстежувати динаміку і перспективи розвитку освітніх, мистецьких та наукових аспектів танцювальної культури та хореографії. Порівняльний метод у цьому дослідженні використовують для виявлення ознак потенційних позитивних практик сучасного культурно-мистецького середовища та освітньо-наукових проєктів.

Наукова новизна роботи полягає у впровадженні інтегрованого підходу до поєднання мистецьких і наукових аспектів у процесі підготовки майбутніх хореографів. Створення освітніх програм, які охоплюють не лише практичні аспекти хореографічної майстерності, а й такі галузі, як психологія, педагогіка, анатомія, культурологія, історія мистецтва, дає змогу формувати цілісне розуміння хореографії як комплексного мистецького явища. Запровадження нових методів дослідження у хореографії, таких як аналіз руху за допомогою нестандартних технологій, вивчення впливу танцю на фізичний та психоемоційний стан, забезпечує поглиблення теоретичного розуміння танцю як окремої форми мистецтва.

Виклад основного матеріалу. З перших років упровадження підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю “Хореографія”, кафедра режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка розпочинає формування підґрунтя до основних засад наукового наповнення освітнього процесу шляхом упровадження наукових тем дослідницької роботи кафедри, що виконується в межах робочого часу.

Так, у період 2012–2016 років завдяки науковій розробці кафедри режисури та хореографії постає тема “Проблематика хореографічної освіти і науки в Україні: теорія і історія хореографічної культури – «Хореологія» як мистецтвознавча наука” держреєстрації (державний реєстраційний номер: 0113U004174), що досліджується в рамках робочого часу [1].

Вибір зазначеної теми зумовлений поточним станом хореографічної освіти в Україні та її наукової складової. За таких умов здобувачів освіти та

викладачів спіткає низка характерних проблем, які пов'язані з недостатньою розвиненістю наукової складової, а також необхідністю інтеграції сучасних методологічних підходів у освітній процес. Однією з головних проблем постала відсутність систематизованого дослідження хореографічної культури, її теоретичних, ідейних та історичних основ, а також брак спеціалізованих дослідницьких програм у галузі хореології.

Можемо констатувати, що у хореографічній освіті часто домінувала практична підготовка, тоді як теоретичний аспект – теорія танцю, історія хореографічної культури, аналіз художніх форм танцю – залишається на периферії наукової думки. Цей факт значною мірою занижує здатність хореографів-випускників повноцінно аналізувати мистецькі процеси і створювати інноваційні підходи. В Україні відчувалась недостатня кількість наукових досліджень, які б комплексно охоплювали не лише історію, а й сучасний розвиток хореографічної культури, вплив різних регіональних традицій і глобальних трендів на українське мистецтво танцю. Було помічено очевидну невизначеність статусу хореології як наукової дисципліни, що вивчає танець у всіх його проявах – від техніки виконання до соціокультурного впливу – яка все ще не мала конкретно визначеного місця в системі мистецтвознавчих наук в Україні. Брак відповідних навчальних освітніх програм та досліджень у цій сфері обмежував можливості розвитку наукової думки у хореографії.

Для вирішення цієї прогалини в науковому дискурсі кафедра започаткувала проведення міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій, а саме: Міжнародну науково-практичну конференцію та Всеукраїнський семінар із сучасної хореографії “Виховний та мистецький вплив сучасного хореографічного мистецтва на розвиток творчих здібностей молоді: тенденції та перспективи розвитку” (2012; 2014; 2016; 2018; 2020) [1]. Відповідно, результатом цих заходів було видання п'яти частин навчально-методичного посібника “Сучасне хореографічне мистецтво: підґрунтя, тенденції, перспективи розвитку”.

У рамках святкових заходів до 50-річчя від часу створення Народного ансамблю пісні і танцю “Черемош” 11–12 листопада 2013 року відбулася науково-практична конференція “Феномен «Черемошу»: Традиції Франкового університету в царині національного та культурно-освітнього виховання молоді”. В результаті проведення конференції сформовано чотирнадцятий випуск “Вісника Львівського університету” серії “Мистецтвознавство”, що упорядковано та підготовано до друку на факультеті культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка, приуроченого 50-річчю від дня заснування Народного ансамблю пісні і танцю “Черемош” Львівського національного університету імені Івана Франка. Присвята видання певним чином зумовила його зміст: більшість студій охоплюють питання хореографічного мистецтва, у працях авторів Вісника розкрито проблематику історії та теорії народного танцю. До Вісника також увійшли статті з аналізом філософії мистецтва, музикознавства, етномузикології [7].

У період 2017–2019 років наступним напрямом наукового спрямування діяльності кафедри режисури та хореографії постає актуальність до

українського наукового середовища. Відповідно, формується тема “Українське хореографічне мистецтво в контексті світової художньої культури (сучасний поліжанровий дискурс)” (державний реєстраційний номер: 0113U004174) [1].

Пріоритетним науковим спрямуванням установлено: пошук, збір та опрацювання матеріалів, пов’язаних з хореографічною освітою та наукою в Україні; узагальнення наукових положень з теорії та історії хореографічної культури України та світу. Головною метою є наукова діяльність, яка розв’язуватиме такі завдання: цілісність хореографічного мистецтва та його місце у світовій художній культурі; формування методологічних засад хореології, етнохореології; розробка понятійно-категоріального апарату; дослідження хореографічного мистецтва (класичного, народного, сучасного, бального та інших видів танцю); дослідження історії українського та світового хореографічного мистецтва; формування інноваційних методів фахівців хореографічного мистецтва України.

З 2016 року науково-педагогічні працівники кафедри у співпраці із Центром творчості дітей та юнацтва Галичини та Львівським державним університетом фізичної культури імені Івана Боберського започатковує Всеукраїнську науково-практичну конференцію “Педагогічні, психологічні та медико-біологічні аспекти в хореографії та спорті” (2016–2021) та Всеукраїнський семінар-практикум з хореографічного мистецтва України. Головними тематичними напрямками роботи науково-практичної конференції є питання: основи медичного забезпечення в хореографічних колективах і спортивних секціях та у суміжних видах мистецтв; профілактика травматизму в хореографічних колективах і спортивних секціях та у суміжних видах сценічного мистецтва; психологічні і педагогічні аспекти діяльності в хореографії, сценічному мистецтві та у спорті; особливості музично-рухової діяльності в хореографії та у спорті; шляхи реалізації інклюзивного навчання в закладах освіти; арт-терапія засобами хореографічного і сценічного мистецтва; засоби корекції та відновлення засобами хореографії, сценічного мистецтва й спорту; реабілітаційні заходи в хореографії, сценічному мистецтві та у спорті; формування в Україні наукової дисципліни про роботу м’язів танцівника – кінезіології. Актуальність і затребуваність перелічених досліджень спонукали видати навчально-методичний посібник “Кінезіологія танцю та техніко-естетичних видів спорту” в п’яти частинах, а також монографію “Кінезіологія танцю”.

Знаковою подією було проведення Міжнародних конгресів під егідою Танцювальної ради ЮНЕСКО з досліджень танцю (2017; 2019), що, своєю чергою, дало можливість науковій спільноті України усвідомити роль і цілі діяльності Танцювальної ради танцю при ЮНЕСКО в Україні, а також окреслити спільні позиції у сфері досліджень хореографічного мистецтва, стимулювати репрезентантів танцювальної культури України для популяризації своєї діяльності у світі. Це стало поштовхом для української хореографічної спільноти в рамках співпраці з Міжнародною радою танцю ЮНЕСКО у таких концептуальних позиціях: некомерційна діяльність у сфері розвитку танцю; збереження національних традицій і культури танцювального мистецтва; відкритість для фахівців з усього світу та з усіх форм

танцювального мистецтва; міжнародна співпраця, потрібна для розвитку хореографічної науки (хореології); дослідження своєрідного танцювального ринку ідей, обмін знаннями та інформацією; можливість займатись самоосвітою на рівні професійного науковця у галузі хореографічного мистецтва; можливість розвивати індивідуальні пошуки, надбання і знахідки у хореографічному мистецтві; вивчати місцеві та міжнародні тенденції, пов'язані з науковою продуктивністю, та відстежувати головні вектори в системі розвитку і збереження танцю; просувати власні ідеї та поширювати наукові знання з хореографії як в Україні, так і за її межами; представляти на міжнародну аудиторію свої унікальні методики або інноваційні дослідження за темою танцю; впроваджувати залучення до міжнародних проєктів у сфері танцю; налагодження ділових контактів з теоретиками і практиками в галузі танцю та представниками танцювальної традиції з усього світу [8, с. 263, 264].

Усвідомлюючи, що в Україні відчувається великий брак науковців із хореографічного мистецтва, у 2019 році в Україні вперше ліцензовано та проведено набір за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти (доктор філософії) галузі знань 02 Культура і мистецтво із спеціальності 024 Хореографія, а також проведено набір до аспірантури освітньо-наукової програми “Хореографія” [1].

Наступний науковий період діяльності кафедри – 2020–2022 роки. Науковим вектором для досліджень обрано тему “Парадигма хореографічного мистецтва в світі та Україні (танцювальна культура, хореографічна педагогіка, систематика, взаємодія з культурно-історичними факторами)” (державний реєстраційний номер: 0120U101781) [1].

Обрання цієї теми окреслило коло нових пошуків: дослідження генезису, жанрово-стильових особливостей, хореографічної педагогіки усіх видів і новітніх форм хореографії в Україні та світі; вивчення взаємодії хореографічного мистецтва з культурними процесами діяльності людства, а також сприяло вирішенню наукових завдань: формування наукового апарату у вітчизняних мистецтвознавчих дослідженнях з хореографічної культури; вивчення філософії та теорії танцю сьогодення; становлення хореології як мистецтвознавчої дисципліни; дослідження історично-культурних та жанрово-стильових чинників народної, класичної, бальної, сучасної хореографії та інших новітніх форм танцю; формування новітнього підґрунтя хореографічної педагогіки ХХІ століття в контексті освітніх реформ в Україні.

Відповідно, для досягнення наукових результатів разом із започаткованими науковими подіями кафедра налагоджує разові освітньо-наукові заходи для висвітлення тої чи іншої наукової чи освітянської проблематики у співпраці з різними інституціями. За таким зразком проведено Всеукраїнський науково-практичний семінар-практикум стейкхолдерів 024 Хореографія “Обговорення освітніх програм: першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; другого (магістерського) рівня вищої освіти; третього (доктор філософії) рівня вищої освіти, спеціальність 024 Хореографія кафедри режисури та хореографії” (27 жовтня 2021 року) [1]. Головні тематичні напрями роботи семінару-практикуму – вивчення позиції щодо покращення основних напрямів забезпечення надання якості послуг вищої освіти, а саме:

щодо покращення організації освітнього процесу, організації взаємодії з роботодавцями та комунікації зі здобувачами вищої освіти, науково-педагогічного складу кафедри; теоретичного гуманітарного циклу підготовки здобувачів, теоретичного професійного циклу підготовки здобувачів, практично-професійного циклу підготовки здобувачів, проведення практик здобувачів; організації самостійної роботи, науково-дослідницької роботи здобувачів, культурно-мистецьких заходів; матеріально-технічного забезпечення освітніх програм; проведення профорієнтаційної та виховної роботи.

12 листопада 2021 року проведено Міжнародний науковий семінар-практикум “Сьогодення та перспективи розвитку освітніх програми з Хореографії”, для якого обрано основні дискусійні питання: інтеграція освітньої діяльності із хореографічного мистецтва у міжнародному просторі; вивчення кращого досвіду підготовки спеціалістів-хореографів; формування науково-дослідницької траєкторії співробітництва; особливості регіонального контексту освітніх програм “Хореографія”; інноваційні підходи підготовки фахівців спеціальності “Хореографія”; шляхи вдосконалення та перспективи розвитку якісної вищої освіти спеціальності “Хореографія”.

У попередніх наукових працях уже було визначено: “Підготовка професіонала-хореографа – це довготривалий і складний процес. По суті, навчання за освітніми програмами спеціальності «Хореографія» у ЗВО – це завершальний етап хореографічної освіти, цьому передують роки занять у дитячих хореографічних колективах, мистецьких школах, балетних студіях, хореографічних школах та училищах. Цей процес триває в середньому від п’яти до восьми років. Результати творчих вступних випробувань засвідчують високий рівень підготовки майбутніх здобувачів вищої освіти спеціальності «Хореографія» і їх бажання отримати диплом хореографа, про що абітурієнти зазначають у своїх мотиваційних листах” [5, с. 58].

Зараз науковці кафедри розробляють нову тему: “Хореографічне мистецтво як складова художньої культури України та світу (відновлення хореографічної спадщини, подолання наслідків тоталітарних режимів, формування новітніх поглядів на хореографію в Україні)” (державний реєстраційний номер: 0123U101589), що буде реалізована впродовж 2023–2026 років. Визначено її наукове спрямування, а саме: відновлення культурно-мистецької спадщини танцю в Україні; формування новітніх підходів до формування категоріально-понятійного апарату хореографічного мистецтва ХХІ століття; інтеграція танцювальної культури України в європейський простір.

Кафедра режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка спільно з партнерами започатковує цикл освітньо-наукових проєктів та творчо-мистецьких форумів. Поставлено нові виклики: дослідження історії українського та світового хореографічного мистецтва; вивчення видів, стилів та напрямів хореографічного мистецтва; формування інноваційних методів викладання хореографії; відновлення історичних фактів з життя та творчості провідних діячів і осередків хореографічного мистецтва України; закріплення

фундаментальних засад етнохореології та хореології в мистецтвознавчій галузі наук України.

Спільно із Центром творчості дітей та юнацтва Галичини започатковано чимало науково-освітніх заходів.

– Всеукраїнський семінар-практикум з хореографічного мистецтва “Роль транскордонної взаємодії в хореографічному мистецтві: виклики та перспективи” (06 квітня 2023 року). Основні тематичні напрями роботи семінару-практикуму: транскордонна взаємодія в хореографії України та світі: історія та практичні аспекти; збереження зразків народної танцювальної культури України; український костюм: традиції та сучасність; стилізації та виклики у збереженні національної ідентичності; авторське право в хореографії: правові аспекти дотримання та захисту.

– Обласний методичний семінар керівників колективів сучасної хореографії закладів загальної середньої та позашкільної освіти (23 лютого 2023 року), Розпорядження в. о. декана факультету культури і мистецтв № 2 від 02.02.2023 року; Наказ ЦТДЮГ № 17 від 17.02.2023 року.

– Всеукраїнський семінар-практикум з хореографічного мистецтва “Пізнай свій код. Сучасна нація” (16–17 березня 2024 року). Основні тематичні напрями роботи семінару-практикуму: збереження зразків народної танцювальної культури України; український костюм: традиції та сучасність; стилізації та виклики у збереженні національної ідентичності; авторське право в хореографії: правові аспекти дотримання та захисту. Визначеним завданням стала підтримка та розвиток танцювального мистецтва в Україні, відкриття нових талантів, збереження традицій українського танцю. Обмін досвідом, всебічний аналіз номерів (постановка, виконання, дотримання канонів і традицій).

Реалізовано перший освітньо-науковий проєкт “Хореографічне мистецтво в Україні та світі: традиції та тенденції розвитку”, який тривав з 1 листопада до 16 грудня 2023 року. Впродовж декількох тижнів лектори Львівського університету та професіонали-практики поділилися зі всіма бажаючими своїм досвідом у різних сферах хореографічного мистецтва, що сприятиме покращенню знань учасників у багатьох актуальних питаннях. Проєкт реалізувався для професійного розвитку та забезпечення якості освітніх та наукових заходів у сфері хореографічного мистецтва. Основними тематичними напрямками роботи наукового проєкту є: зміни у навчальній програмі “Народний танець” у зв’язку з деколонізацією освітніх практик та подолання кризи постколоніального впливу на українське хореографічне мистецтво; хореографічно-лексичні особливості виконання танців етнічних груп західних регіонів України; український народно-сценічний танець та процес його з’єднання або об’єднання з напрямками сучасного танцю: стилізація, фольк-джаз танець, фольк-модерн танець [4, с. 153–160].

Вагомим для розвитку освітніх перспектив є багаторічний досвід проведення наукових конференцій молодих учених, аспірантів і студентів кафедри режисури та хореографії Львівського національного університету імені Івана Франка, а саме: Всеукраїнської наукової конференції “Хореографічна культура – мистецькі виміри” (започаткована у 2012 році й

проводиться двічі на рік). Цей досвід проілюстрував високий інтерес здобувачів вищої освіти до різноманітних суміжних тем. Окремі напрями отримали подальший розвиток у дисертаційних дослідженнях аспірантів за спеціальністю 024 Хореографія: Літовченко О. А. “Репрезентативні властивості хореографічної мізансцени у творенні художнього образу” (2024) [3]; Лань О. Б. “Режисура одноактної хореографічної вистави: теоретично-практичний аспект” [2].

Як уже було зазначено у попередніх дослідженнях: “Наукова діяльність здобувачів – це той вид їхнього самовдосконалення, де вони реалізують індивідуальну наукову освітню траєкторію через можливість озвучити і опублікувати напрацювання, обмірковані та отримані в процесі творчої, наукової та педагогічно-мистецької роботи, різні матеріали, а також, завдяки плідній співпраці з українськими та європейськими провідними науковцями, здобути досвід наукової роботи ще в часі здобуття вищої освіти, продемонструвавши практичні навички проведення танцювального уроку, організації майстер-класів та інших практик. Особливості індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти полягають через залучення їх до науково-дослідницької діяльності у поєднанні викладання і наукових досліджень і тісній співпраці науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та здобувачів. Основоположні особливості, проблеми, тенденції можливих напрямів скерованості тематики досліджень молодих учених потребують засад швидкого реагування на потреби сучасності в організації пошукової роботи молодих учених із актуальних питань, що будуть їм близькими і доступними у вивченні” [7, с. 76, 77].

Наведений перелік наукових та освітнянсько-просвітницьких заходів, організованих та проведених кафедрою режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка, є далеко невичерпним. Ґрунтовний розбір відповідної тематики дає змогу констатувати таке твердження: в Україні хореологія, яка вивчає танець з різних наукових перспектив, поєднуючи аналіз хореографії із культурологічним, мистецтвознавчим аспектами та дослідженнями фізичної культури танцювального руху, є відносно новим напрямом у науковому мистецтвознавстві. Хореологія аналізує танець як культурний феномен, розглядаючи його вплив на суспільство та культурну спадщину, а також досліджує технічні, естетичні й психологічні аспекти хореографії та ін. На теренах батьківщини досі формуються напрями хореології як науки: дослідження різних танцювальних напрямів, хореографічних форм і стилів, їх еволюції та впливу на сучасну культуру; вивчення розвитку танцювального мистецтва в різних стильових епохах та регіонах, включаючи національні танцювальні традиції України; з’являється культурологічний підхід до аналізу танцю як частини національної та світової культури, його роль у формуванні ідентичності та взаємодії культур; опрацьовуються фізичні аспекти танцю, техніки танцю та біомеханіки танцювального руху, що в сукупності містить аналіз технічних елементів руху, методи їхнього вдосконалення та оптимізацію виконавської майстерності; аналізується вплив танцю на людину, її психічний і фізичний стан, роль танцю у терапевтичних і соціальних процесах та ін.

Наукова і просвітницька діяльність кафедри режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка сформувала школу інтеграції хореології як наукової галузі дослідження танцю в освітні програми, що неабияк сприяє формуванню ґрунтовної наукової бази, яка здатна вирішувати проблеми теоретичного і практичного розвитку хореографічного мистецтва та нових поглядів на танцювальну культуру в Україні.

Висновки. Впроваджені наукові підходи кафедрою режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка до поєднання мистецько-творчих і наукових аспектів у процесі підготовки майбутніх хореографів дало можливість сформувати наукову школу, яка характеризується своїми основними підходами до висвітлення хореографічного мистецтва в науковому дискурсі України.

Мультидисциплінарний підхід, який охоплює не лише практичні аспекти хореографічної майстерності, а й такі галузі, як психологія, анатомія, культурологія, історія мистецтва, дає змогу формувати цілісне розуміння хореографії як комплексного мистецького явища. Запровадження інноваційних дослідницьких методик у хореографії, таких як аналіз руху за допомогою технологій, вивчення впливу танцю на фізичний та психоемоційний стан, забезпечує поглиблення теоретичного розуміння танцю як певної форми мистецтва. Систематизовано вивчення регіональних особливостей хореографічного мистецтва, що дає змогу розвивати індивідуальні особливості національних хореографічних шкіл. Розроблено підходи, які дають студентам можливість ефективно інтегрувати поєднання теоретичної та практичної підготовки з хореографічною діяльністю. Це сприяє формуванню хореографів-дослідників, здатних аналізувати і створювати нові виняткові мистецькі форми. Інтернаціоналізація освітнього процесу через призму міжнародного наукового досвіду, вивчення світових хореографічних шкіл та напрямів налагоджує підвищення рівня професійної підготовки здобувачів освіти та зміцнює рівень їх конкурентоспроможності на світовому ринку праці.

Список використаної літератури

1. Кафедра режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка. URL : <https://kultart.lnu.edu.ua/department/rezhysury-ta-khoreohrafi>.

2. Лань О. Б. Режисура одноактної хореографічної вистави: теоретично-практичний аспект : дис. ... д-ра філософії : спеціальність 024 Хореографія. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2024. 260 с.

3. Ліговченко О. А. Репрезентативні властивості хореографічної мізансцени у творенні художнього образу : дис. ... д-ра філософії : спеціальність 024 Хореографія. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2024. 202 с.

4. Плахотнюк О. А. Впровадження освітньо-наукового проєкту “Хореографічне мистецтво в Україні та світі: традиції та тенденції розвитку”.

Вісник Львівського університету. Серія мистецтвознавство. Львів. 2023. Вип. 23 (2023). С. 151–162. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vas.24.2023.151-162>.

5. Плахотнюк О. А. Значення впровадження стандартів вищої освіти галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 024 Хореографія. *Вісник Львівського університету. Серія мистецтвознавство*. Львів. 2021. Вип. 22. С. 51–59. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vas.22.2021.12180>.

6. Плахотнюк О. А. Наукові пошуки здобувачів освіти спеціальності Хореографія – чинник формування індивідуальної освітньої траєкторії. *Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич, 2022. Вип. 53. Т. 2. С. 72–77. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/53-2-10>.

7. Факультет культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка. URL : <https://kultart.lnu.edu.ua/>.

8. Plakhotnyuk O. A. Congress of the UNESCO international dance council in Lviv: significance and concept : зб. наук. статей. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал*. Київ : Міленіум, 2018. № 2. С. 258–263. URL : <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000435701800054>.

References

1. Kafedra rezhysury ta khoreohrafii fakultetu kultury i mystetstv Lvivskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka. [Department of directing and choreography of the Faculty of Culture and Arts of Ivan Franko Lviv National University]. Retrieved from: <https://kultart.lnu.edu.ua/department/rezhysury-ta-khoreohrafii> [in Ukrainian].

2. Lan, O. B. (2024). Rezhysura jednoaktoi khoreorafichnoi vystavy: teoretychno-praktychnyi aspekt. [Directing a one-act choreographic performance: theoretical and practical aspect]: dys. ... d-ra filosofii: spets. 024 Khoreohrafiia. Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. Lviv [in Ukrainian].

3. Litovchenko, O. A. (2024). Reprezentatyvni vlastyvoli khoreorafichnoi mizanstseny u tvorenni khudozhnoho obrazu. [Representative properties of the choreographic mise-en-scene in the creation of an artistic image]: dys. ... d-ra filosofii : spets. 024 Khoreohrafiia. Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. Lviv [in Ukrainian].

4. Plakhotniuk, O. A. (2023). Vprovadzhennia osvitho-naukovoho proiektu “Khoreorafichne mystetstvo v Ukraini ta sviti: tradytsii ta tendentsii rozvytku”. [Implementation of the educational and scientific project “Choreographic art in Ukraine and the world: traditions and development trends”]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia mystetstvovnavstvo*. Lviv, 23, 151–162. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vas.24.2023.151-162> [in Ukrainian].

5. Plakhotniuk, O. A. (2021). Znachennia vprovadzhennia standartiv vyshchoi osvity haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo, spetsialnist: 024 Khoreohrafiia. [The importance of implementing standards of higher education in the field of

knowledge 02 Culture and art, specialty: 024 Choreography]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia mystetstvoznnavstvo*. Lviv, 22, 51–59. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vas.22.2021.12180> [in Ukrainian].

6. Plakhotnyuk, O. A. (2022). Naukovi poshuky zdobuvachiv osvity spetsial'nosti khoreohrafiya – chynnyk formuvannya indyvidual'noyi osvity trayektoriyi. [Scientific search for applicants for the specialty Choreography, which are factors in the formation of an individual educational trajectory]. *Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk: Mizhvuzivs'kyi zb. nauk. prats molodykh vchenykh Drohobyts'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*. Drohobych, 53, 2, 72–77. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/53-2-10> [in Ukrainian].

7. Fakultet kultury i mystetstv Lvivskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka. [Faculty of Culture and Arts of Ivan Franko Lviv National University]. Retrieved from: <https://kultart.lnu.edu.ua/> [in Ukrainian].

8. Plakhotnyuk, O. A. (2018). Congress of the UNESCO international dance council in Lviv: significance and concept: zb. nauk. st. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv: nauk/ zhurnal*. Kyiv, 2, 258–263. Retrieved from: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000435701800054> [in English].

**FORMATION OF THE SCIENTIFIC COMPONENT
OF EDUCATIONAL PROGRAMS
OF THE SPECIALTY “CHOREOGRAPHY”
OF THE IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF LVIV**

Oleksandr PLAKHOTNYUK

*Candidate of Art, Associate Professor, Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Direction and Choreography,
Valova Str., 18, Lviv, Ukraine, 79000
e-mail: oleksandr.plakhotnyuk@lnu.edu.ua*

An analysis of the introduction of scientific aspects into the educational process, which contributes to the professional formation of choreographers capable not only of performing on stage, but also of creating new artistic concepts, researching choreography as a scientific discipline, and sharing the acquired knowledge with other interested subjects, has been carried out. *The purpose* of the work is to analyze the implementation of scientific activity in choreographic art, including its practical achievements, initiated by the Department of Directing and Choreography of the Faculty of Culture and Arts of Ivan Franko Lviv National University. *Formulation* of the research task: on the basis of the analysis of the scientific events initiated by the Department of Directing and Choreography of the Faculty of Culture and Arts of Ivan Franko National University of Lviv, to determine the indisputable dominant of the unity of science and choreographic art. The *research methodology* is based on the use of methods of objectivity and historicism during the analysis of current legal acts of Ukraine, as well as comparative and cultural artistic analysis of further perspectives and trends in the development of dance culture together with choreographic education. This

approach makes it possible to comprehensively consider the possible directions of studying the problems of the research nature of the dance culture of Ukraine, conduct a thorough scientific analysis and take into account the influence of regional peculiarities of choreographic art. The methods of objectivity and historicism make it possible to monitor the dynamics and prospects of the development of educational, artistic and scientific aspects of dance culture and choreography. The comparative method, within the framework of this study, is used to identify signs of potential positive practices in the modern cultural and artistic environment and in educational and scientific projects. The *scientific novelty* of the work consists in the implementation of an integrated approach to the combination of artistic and scientific aspects in the process of training future choreographers. The creation of educational programs that cover not only the practical aspects of choreographic skill, but also such fields as: psychology, pedagogy, anatomy, cultural studies, art history, fully allows to form a holistic understanding of choreography as a complex phenomenon. The introduction of new research methods in choreography, such as: analysis of movement using non-standard technologies, study of the impact of dance on the physical and psycho-emotional state, provides a deepening of the theoretical understanding of dance as a form of plastic art.

Conclusions. The implementation of scientific approaches embodied by the Department of Directing and Choreography of the Faculty of Culture and Arts of the Ivan Franko National University of Lviv regarding the combination of artistic, creative and scientific aspects in the process of training future choreographers allowed the formation of a scientific school characterized by its main approaches to highlighting choreographic art in the scientific discourse of Ukraine. A multidisciplinary approach, which covers not only the practical aspects of choreographic skill, allows you to form a holistic understanding of the choreographic elements of a certain philosophical paradigm. The study of regional peculiarities of choreographic art is systematized, which, in turn, allows for the development of individual peculiarities of the formed national choreographic schools. Approaches have been developed that allow students to effectively integrate a combination of theoretical and practical training in choreographic activity, which contributes to the formation of research choreographers capable of analyzing and creating new artistic forms. In addition, the internationalization of the educational process through the prism of international scientific experience, the study of world choreographic schools and trends contribute to increasing the level of professional training of education seekers and strengthen their competitiveness in the global labor market.

Keywords: art, choreography, dance, choreology, choreographic education, dance culture, choreographic art, educational and scientific event.

Стаття надійшла до редколегії 11.08.2024

Прийнята до друку 28.10.2024